

Насоки за изменение на Насоки EBA/GL/2021/02

съгласно член 17 и член 18, параграф 4 от Директива (ЕС) 2015/849 относно комплексната проверка на клиента и факторите, които кредитните и финансовите институции следва да вземат предвид при оценката на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризма, свързан с индивидуални делови взаимоотношения и случайни сделки („Насоки относно рисковите фактори, свързани с ИП/ФТ“)

1. Спазване на насоките и задължения за докладване

Статут на насоките

1. Настоящият документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 ¹. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.
2. В насоките е представено становището на ЕБО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как правото на ЕС следва да се прилага в дадена област. Компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се отнасят настоящите насоки, следва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (например като изменят своята правна рамка или надзорните си процеси), включително когато насоките са насочени основно към институциите.

Изисквания за докладване

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, най-късно до 28.08.2024 компетентните органи са длъжни да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват тези насоки или, в противен случай, да изложат причините за неспазването им. Ако в посочения срок не постъпи уведомление, ЕБО ще счита, че компетентните органи не спазват насоките. Уведомленията следва да се изпращат чрез подаване на формуляра, достъпен на уебсайта на ЕБО, като се посочи референтен номер „EBA/GL/2024/01“. Уведомленията следва да бъдат подадени от лица с подходящите правомощия за докладване за наличието на съответствие от името на своите компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването на насоките също се докладва пред ЕБО.
4. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3.

---

¹ Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12).

2. Предмет, обхват и определения

Адресати

5. Адресати на настоящите насоки са кредитните и финансовите институции, както са определени в член 3, параграфи 1 и 2 от Директива (ЕС) 2015/849², и за компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2, подточка iii) от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

---

² Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73—117)

3. Въвеждане

Дата на влизане в сила

- Настоящите насоки се прилагат от 30 декември 2024 г.

4. Изменения

(i) Изменение на заглавието на насоките

7. Заглавието на насоките се заменя със следното:

„Насоки ЕВА/2021/02 съгласно Директива (ЕС) 2015/849 относно комплексната проверка на клиента и факторите, които кредитните и финансовите институции следва да вземат предвид при оценката на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризма, свързан с индивидуални делови взаимоотношения и случайни сделки („Насоките относно рисковите фактори, свързани с ИП/ФТ“)

(ii) Изменения в предмета, обхвата и определенията

8. В точка 12 уводното изречение се заменя със следното:

„Освен ако не е посочено друго, термините, използвани и определени в Директива (ЕС) № 2015/849 и Регламент (ЕС) 2023/1113, имат същото значение в насоките. В допълнение, за целите на настоящите насоки се прилагат следните определения:“

9. В точка 12 буква е) и буква м) се заличават.

(iii) Изменения на насока 1: Оценки на риска: основни принципи за всички дружества

10. В насока 1.7 се добавя следната буква:

г) Когато дружеството въвежда нови продукти, услуги или бизнес практики или ги променя значително, включително когато въвежда нов механизъм за доставка или възприема иновативна технология като част от своите системи и механизми за контрол за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, то следва да оцени ИП/ФТ рисковата експозиция преди въвеждането на тези продукти, услуги или бизнес практики. Когато тези продукти, услуги или бизнес практики имат значително въздействие върху ИП/ФТ рисковата експозиция на дружеството, то следва да отрази тази оценка в своята оценка на риска за цялата стопанска дейност, извършена в съответствие с член 8, параграф 2 от Директива (ЕС) 2015/849 и своите политики и процедури.“

(iv) Изменения на насока 2: Идентифициране на рисковите фактори за ИП/ФТ

11. В насока 2.4 буква б) се заменя със следното:

„б) Свързан ли е клиентът или действителният собственик със сектори, които се характеризират с по-висок риск от ИП/ФТ, например определени дружества, извършващи дейности по парични преводи, доставчици на услуги за криптоактиви, както е описано в насоки 9.20 и 9.21, казина или търговци на ценни метали?“

(v) Изменения на насока 4: Мерки за КПК, които да се прилагат от всички дружества

12. В насока 4.29 уводното изречение се заменя със следното:

„4.29 За да изпълнят задълженията си по член 13, параграф 1 от Директива (ЕС) 2015/849, когато деловите взаимоотношения са инициирани, установени или се провеждат в ситуации без физическо присъствие или случайна сделка се извършва в такива ситуации в съответствие с насоките на ЕБО (EBA/GL/2022/15) относно използването на решения за дистанционно установяване на делови взаимоотношения с клиенти съгласно член 13, параграф 1 от Директива (ЕС) 2015/849, дружествата следва:“

13. Насока 4.35 се заменя със следното:

„4.35 Когато външният доставчик е дружество, установено в държава извън ЕС, дружеството следва да гарантира, че разбира правните рискове и операционните рискове и свързаните с тях изисквания за защита на данните и ги ограничава ефективно. Дружеството следва също така да гарантира, че може да получи незабавен достъп до съответните данни и информация за клиентите, когато това е необходимо, включително в случай на прекратяване на споразумение за възлагане на дейности на външни изпълнители.“

14. В насока 4.60 буква а) се заменя със следното:

„а) те се различават от сделките, които дружеството нормално би очаквало въз основа на познанията си за клиента, деловите взаимоотношения или категорията, към която принадлежи клиентът, било по размер, по честота, по сложност, или по други подобни причини, включително когато сделките са по-големи или по-чести от обичайното, или за сделки за малки суми, които са необичайно чести, или когато има последователни сделки без очевидна икономическа обосновка, като сделки, които са разделени, за да се заобиколят ограниченията за докладване, или привеждат необичайните сделки в съответствие с нормално очакваното поведение и модели, подкрепени от информацията, събрана по време на встъпване в деловите взаимоотношения и текущото наблюдение на деловите взаимоотношения.“

15. В насока 4.61 буква а) се заменя със следното:

„а) предприемане на разумни и подходящи мерки за разбиране на контекста и целта на тези сделки, например чрез определяне на източника и предназначението на средствата или криптоактивите, или научаване повече за стопанската дейност на клиента за

установяване на вероятността клиентът да извърши такива сделки;

16. В насока 4.74 буква б) се заменя със следното:

„б) Дали ще извършват наблюдение на сделките ръчно или чрез автоматизирана система за наблюдение на сделките. Дружествата, които обработват голям обем сделки или сделки с голяма честота, следва да обмислят въвеждането на автоматизирана система за наблюдение на сделките;

17. В насока 4.74 се добавя следната буква:

„г) дали използването на усъвършенствани инструменти за анализ, като инструменти за анализ на децентрализиран регистър или на блокова верига, е необходимо с оглед на риска от ИП/ФТ, свързан със стопанската дейност на дружеството, и с индивидуалните сделки на клиентите на дружеството.“

(vi) Изменения на насока 6: Обучение

18. В насока 6.2 буква в) се заменя със следното:

„в) Как да се разпознават съмнителни или необичайни сделки и дейности, като се отчита специфичното естество на техните продукти и услуги, и как да се процедира в такива случаи;“

19. В насока 6.2 се добавя следната буква:

„г) Как да се използват автоматизирани системи, включително усъвършенствани инструменти за анализ, за наблюдение на сделките и деловите взаимоотношения и как да се тълкуват резултатите от тези системи и инструменти.“

(vii) Изменения на насока 8: Секторни насоки за кореспондентските отношения

20. В насока 8.6, буква г) се заменя със следното:

„г) Респондентът извършва значима стопанска дейност със сектори, които са свързани с по-високи нива на риска от изпиране на пари /финансиране на тероризъм. Например респондентът извършва:

- i. значима дейност, свързана с парични преводи;
- ii. стопанска дейност от името на определени доставчици на услуги по парични преводи или обменни бюра;
- iii. стопанска дейност от името на или с доставчици на услуги за криптоактиви (ДУК), различни от ДУК, регулирани съгласно Регламент (ЕС) 2023/1114³, които са субект на регулаторен и надзорен режим за борба с изпирането на пари и

---

³ Регламент (ЕС) 2023/1114 относно пазарите на криптоактиви и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 1095/2010 и директиви 2013/36/ЕС и (ЕС) 2019/1937

финансирането на тероризма, който е по-малко строг от режима, предвиден в Директива (ЕС) 2015/849, или не подлежат на никакви задължения за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма;

- iv. значима стопанска дейност от името на ДУК, за която бизнес моделът е насочен към предоставяне на продукти и услуги, описани в насока 21.3, буква г);
- v. стопанска дейност с лица, които са нерезиденти; или
- vi. извършва дейност във валута, различна от тази на държавата, в която е установен.“

21. В насока 8.6 се добавя следната буква:

„з) IBAN сметката, предоставена от респондент ДУК, по която той получава средства в официална валута⁴ от клиенти, е на името на и е собственост на дружество, което не е дружество на респондента ДУК, или за което е известно, че по някакъв начин е свързано с респондента ДУК.

22. В насока 8.8 се добавя следната буква:

„г) Респондентът не е в състояние да провери с достатъчна степен на сигурност, че неговите клиенти не са установени в юрисдикции, посочени в буква а) от насока 8.8, включително чрез проверка на IP адресите на своите клиенти или по друг начин, при обстоятелства, когато това се изисква от политиките и процедурите на респондента.“

23. В насока 8.17 буква а) и буква в) се заменят със следното:

„а) Да съберат достатъчно информация за институцията респондент, която им позволява да разберат изцяло естеството на стопанската дейност на респондента, за да установят степента, в която дейността на респондента излага кореспондента на по-висок риск от изпиране на пари. Това следва да включва предприемане на действия за разбиране и оценка на риска на естеството на клиентската база на респондента, ако е необходимо, запитване до респондента за неговите клиенти и вида дейности, които респондентът ще извършва чрез кореспондентската сметка, или, ако е приложимо, вида на криптоактивите, които респондентът ДУК ще търгува чрез кореспондентската сметка.“

„в) Да оценяват механизмите за контрол на институцията респондент в областта на БИП/БФТ. Това предполага, че кореспондентът следва да извърши качествена оценка на рамката за контрол на БИП/БФТ на респондента, не само да получи копие на политиките и процедурите за борба с изпирането на пари на респондента. Тази оценка следва да включва въведените инструменти за наблюдение на сделките, за да се гарантира, че те са адекватни за вида дейност, извършвана от респондента. Тази оценка следва да бъде документирана по подходящ начин. В съответствие с рисковобазирания подход, когато

---

⁴ В член 3, точка 8 от Регламент (ЕС) 2023/1114 се определя официалната парична единица като официална валута на дадена държава, която се емитира от централна банка или друг паричен орган.

рискът е особено висок и по-специално когато обемът на сделките при кореспондентското банкиране е съществен, кореспондентът следва да разгледа възможността за посещения на място и/или тестване на извадка, за да се увери, че политиките и процедурите за БИП на респондента се прилагат ефективно.“

(viii) Изменения на насока 9: Секторни насоки за банкиране на дребно

24. Насока 9.3 се заменя със следното:

„9.3. Банките трябва да вземат предвид следните рискови фактори и мерки, заедно с тези, посочени в дял I от настоящите насоки. Банките, които предоставят услуги по управление на богатството, следва също така да се позовават на секторна насока 12, услуги по инициране на плащане или услуги по предоставяне на информация за сметка — на секторна насока 18, а тези, които предоставят услуги по криптоактиви — на секторна насока 21.“

25. Насока 9.16 се заменя със следното:

„9.16. Когато клиент на банка открива „обединена сметка/омнибус сметка“ с цел да управлява средства или криптоактиви, които принадлежат на собствените клиенти на клиента, банката следва да прилага пълен набор от мерки за КПК, включително третиране на клиентите на клиента като действителни собственици на средствата, държани в обединената сметка и проверката на тяхната самоличност.“

26. Насока 9.17 се заменя със следното:

„9.17 Когато въз основа на оценката на риска от ИП/ФТ, извършена в съответствие с настоящите насоки, банката е установила, че нивото на риска от ИП/ФТ, свързан с деловите взаимоотношения, е високо, тя следва да приложи мерките за разширена комплексна проверка на клиента, посочени в член 18 от Директива (ЕС) 2015/849, както е уместно.“

27. В насока 9.18 уводното изречение се заменя със следното:

„9.18. Въпреки това, в степента, разрешена от националното законодателство, когато според индивидуалната оценка на риска от ИП/ФТ на клиента рискът, свързан с деловите взаимоотношения, е нисък, банката може да прилага мерки за опростена комплексна проверка (ОКПК), при условие че:“

28. Заглавието на насоки 9.20—9.24 се заменя със следното:

„Клиенти, които предлагат услуги, свързани с криптоактиви“

29. Насоки 9.20—9.23 се заличават.

30. Добавят се следните насоки 9.20 и 9.21:

„9.20 При встъпване в делови взаимоотношения с клиент, който е доставчик на услуги за криптоактиви, различен от ДУК, регулиран съгласно Регламент (ЕС) 2023/1114⁵, банките могат да бъдат изложени на повишен риск от ИП/ФТ. Рискът може да бъде намален при обстоятелства, при които такъв доставчик е регулиран и надзираван съгласно регулаторна рамка, подобна на тази, установена в Регламент (ЕС) 2023/1114 или Директива (ЕС) 2015/849. Банките следва да извършат оценка на риска от ИП/ФТ на тези клиенти, преди да установят делови взаимоотношения с тях. Като част от това банките следва също така да разгледат риска от ИП/ФТ, свързан с конкретния вид криптоактиви, които се предоставят или обслужват от тези доставчици.“

„9.21 За да се гарантира, че нивото на риска от ИП/ФТ, свързан с клиентите, описани в насока 9.20, е намалено, банките, като част от своите мерки за КПК, следва най-малко:

- а) да започнат диалог с клиента, за да разберат естеството на стопанската дейност и рисковете от ИП/ФТ, които тя поражда;
- б) в допълнение към удостоверяването на самоличността на действителните собственици на клиента да извършват надлежна проверка на висшето ръководство, доколкото те са различни, включително на всякаква негативна информация;
- в) да разбират степента, в която тези клиенти прилагат свои собствени мерки за КПК на своите клиенти по силата на правно задължение или на доброволна основа;
- г) да определят дали клиентът е регистриран или лицензиран в държава — членка на ЕС/ЕИП, или в държава извън ЕС, и в случай на държава извън ЕС, да заемат становище относно адекватността на регулаторния и надзорния режим на тази държава извън ЕС в областта на БИП/БФТ в съответствие с насока 2.11;
- д) да определят дали услугите, предоставяни от клиента, попадат в обхвата на регистрацията или лиценза на клиента;
- е) да определят дали клиентът предоставя услуги, различни от тези, за които е регистриран или лицензиран като кредитна или финансова институция;
- ж) когато стопанската дейност на клиента включва емитирането на криптоактиви за набиране на средства, като Initial Coin Offering, банките следва да определят дали тази дейност се извършва в съответствие със съществуващите правни изисквания и когато е приложимо — дали е регламентирана за целите на БИП/БФТ съгласно международно приети стандарти, например стандартите, публикувани от Специалната група за финансови действия.“

---

⁵ Регламент (ЕС) 2023/1114 относно пазарите на криптоактиви и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 1095/2010 и директиви 2013/36/ЕС и (ЕС) 2019/1937.

(ix) Изменения на насока 10: Секторни насоки за издателите на електронни пари

31. Насока 10.2 се заменя със следното:

„10.2. Дружествата, които издават електронни пари, трябва да вземат предвид следните рискови фактори и мерки, заедно с тези, посочени в Дял I от настоящите насоки. Дружествата, чийто лиценз включва предоставянето на стопански дейности като услуги по инициране на плащане и услуги по предоставяне на информация за сметка, следва също да се позовават на секторната насока 18. Секторната насока 11 за доставчиците на услуги по налични парични преводи също може да бъде от значение в този контекст. Дружествата, които предоставят услуги за криптоактиви, следва също така да се позовават на секторна насока 21.“

(x) Изменения на насока 15: Секторни насоки за инвестиционни посредници

32. Насока 15.1 се заменя със следното:

„15.1. Инвестиционните посредници, както са определени в член 4, параграф 1, точка 1 от Директива 2014/65/ЕС, следва да вземат предвид, когато предоставят или извършват инвестиционни услуги или дейности, както са определени в член 4, параграф 1, точка 2 от Директива (ЕС) 2014/65, следните рискови фактори и мерки, наред с посочените в дял I от настоящите насоки. Секторните насоки 12 и 21 също може да бъдат от значение в този контекст.“

(xi) Изменения на насока 17: Секторни насоки за регулираните платформи за колективно финансиране

33. В насока 17.4 буква и) се заменя със следното:

„з) CSP позволява използването на криптоактиви от инвеститори и собственици на проекти за уреждане на техните платежни операции чрез платформата за колективно финансиране, при което такива операции може да бъдат изложени на повишен риск от ИП/ФТ поради факторите, описани в насока 21.3, буква г).“

34. В насока 17.6 буква б) се заменя със следното:

„б) Инвеститорът или собственикът на проекта прехвърлят криптоактиви, когато такова прехвърляне може да бъде изложено на повишен риск от ИП/ФТ поради факторите, описани в насока 21.3, буква г).“

35. Вмъква се следната насока 21:

(xii) „Насока 21: Секторни насоки за доставчиците на услуги за криптоактиви (ДУК)

- 21.1. ДУК следва да имат предвид, че са изложени на рискове от ИП/ФТ поради специфичните характеристики на своя бизнес модел и технологията, използвана като част от техния бизнес модел, което им позволява незабавно да прехвърлят криптоактиви по целия свят и да установяват делови взаимоотношения с клиенти в различни юрисдикции. Рискът се увеличава допълнително, когато те обработват или улесняват сделки или предлагат продукти или услуги с по-висока степен на анонимност.
- 21.2. Когато предлагат услуги за криптоактиви, ДУК следва да спазват разпоредбите на дял I, както и специфичните за сектора разпоредби, посочени в дял II, когато те са от значение за предлагането на продукта от доставчика на ДУК.

Рискови фактори

Рискови фактори, свързани с продукт, услуги и сделка

- 21.3. Следните фактори могат да допринесат за **увеличаване на риска**:
- а) продуктите или услугите, предоставяни от ДУК, предлагат по-висока степен на анонимност;
  - б) продуктът позволява плащания от трети страни, които нито са свързани с продукта, нито са идентифицирани и проверени предварително, когато тези плащания нямат очевидна икономическа обосновка;
  - в) продуктът не поставя предварителни ограничения върху общия обем или стойност на операциите;
  - г) продуктът позволява трансакции между сметката на клиента и:
    - i. самостоятелно хоствани адреси;
    - ii. сметки за криптоактиви или адреси в децентрализиран регистър, управлявани от доставчик на услуги за криптоактиви, както е определено в насока 9.20, или които са обект на регулаторен и надзорен режим за БИП/БФТ, който е по-малко строг от режима, предвиден в Директива (ЕС) 2015/849;
    - iii. платформа за обмен на криптовалюти или друг вид децентрализирано или разпределено приложение за криптоактиви, което не е контролирано или повлияно от юридическо или физическо лице (често наричано „децентрализирани финанси“ (DeFi));
    - iv. платформи, които имат за цел прикриване на сделки и улесняване на анонимността, като миксерни или смесителни платформи;

- v. хардуер, използван за обмяна на криптоактиви в официални валути или обратно (като например АТМ за криптоактиви), който включва използването на пари в брой или електронни пари, който се възползва от изключенията по член 12 от Директива (ЕС) 2015/849 или който не попада в обхвата на регулаторния и надзорния режим в ЕС;
- д) продукти, включващи нови бизнес практики, включително нови механизми за доставка, и използване на технологии, при които нивото на риска от ИП/ФТ не може да бъде надеждно оценено от ДУК в съответствие с насока 1.7, буква г) поради липсата на информация;
- е) когато доставчикът на услуги за криптоактиви на едро упражнява слаб контрол върху основната услуга, предоставяна от друг ДУК;
- ж) резултатите от анализ, извършен от усъвършенствани инструменти за анализ, показват повишено ниво на риск.

21.4. Следните фактори могат да допринесат за **намаляване на риска**:

- а) продукти с намалена функционалност, като малък размер на сделките или стойностите;
- б) продуктът позволява сделки между сметката на клиента и
  - i. сметки за криптоактиви или адреси в децентрализиран регистър на името на клиента, държани от ДУК;
  - ii. сметка за криптоактиви или адрес в децентрализиран регистър на името на клиента, която се държи от доставчик на услуги за криптоактиви, различен от ДУК, регулиран съгласно Регламент (ЕС) 2023/1114⁶, който е регулиран извън ЕС съгласно регулаторна рамка, която е толкова стабилна, колкото тази, предвидена в Регламент (ЕС) 2023/1114, и който е обект на регулаторна и надзорна рамка за БИП/БФТ, която е толкова строга, колкото тази, предвидена в Директива (ЕС) 2015/849;
  - iii. банкова сметка на името на клиента в кредитна институция, която е обект на регулаторната и надзорна рамка за БИП/БФТ, установена в Директива (ЕС) 2015/849, или на друга законодателна рамка извън ЕС, която е толкова строга, колкото тази, предвидена в Директива (ЕС) 2015/849; или
- в) естеството и обхватът на платежните канали или системи, използвани от ДУК, са ограничени до системи със затворен цикъл или системи, предназначени да улеснят микроплащанията или плащанията между правителство и граждани или между граждани и правителство;

---

⁶ Регламент (ЕС) 2023/1114 относно пазарите на криптоактиви и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 1095/2010 и директиви 2013/36/ЕС и (ЕС) 2019/1937

- г) продуктът е достъпен само за ограничена и определена група от клиенти, например служители на дружество, което е издало криптоактива;

Рискови фактори, свързани с клиента

21.5. Следните фактори могат да допринесат за **увеличаване на риска**:

- а) по отношение на **естеството на клиента**, по-специално:
  - i. организация с нестопанска цел, която въз основа на надеждни и независими източници е била свързана с екстремизъм, екстремистка пропаганда или симпатии и дейности, свързани с тероризъм, или е участвала в неправомерни или престъпни дейности, включително в случаи, свързани с ИП/ФТ или корупция;
  - ii. предприятие, което е банка фантом, както е определено в член 3, точка 17 от Директива (ЕС) 2015/849, или друг вид фиктивно дружество;
  - iii. дружество, което е създадено наскоро и обработва голям брой сделки;
  - iv. законно регистрирано дружество, което обработва голям брой сделки след период на неактивност от създаването му;
  - v. предприятие, което е в делови взаимоотношения с друго предприятие (или други предприятия) в рамките на групата, както е определено в член 3, точка 15 от Директива (ЕС) 2015/849, което предоставя продукти и услуги, свързани с криптоактиви;
  - vi. предприятие или лице, което използва IP адрес, свързан с даркнет или софтуер, който позволява анонимна комуникация, включително криптирани имейли, анонимни или временни имейл услуги и VPN;
  - vii. уязвимо лице, т.е. лице, което не е вероятно да бъде типичен клиент на ДУК, или лице, което показва много малко познания и разбиране на криптоактивите или свързаната с тях технология, което може да бъде доказано чрез резултатите от теста за адекватност/знания или чрез други ангажменти с клиента, и което въпреки това избира да извършва чести сделки или сделки на висока стойност, може да увеличи риска клиентът да е използван като финансово муле.
- б) По отношение на **поведението на клиента** — ситуации при които клиентът:
  - i. се опитва да открие множество сметки за криптоактиви при ДУК без очевидна икономическа обосновка или стопанска цел.
  - ii. или действителният собственик на клиента не е в състояние или не желае да предостави необходимата информация за КПК по искане на ДУК, без каквото и да е основателна причина за това, като:
    - а) умишлено избягва пряк контакт с доставчик на услуги за криптоактиви, присъствено или дистанционно;

- б) опитва се да прикрива действителния собственик на средствата чрез ангажиране на представители или сътрудници, например доставчици на услуги по доверително управление или на корпоративни услуги, в делови взаимоотношения или сделки;
- в) запазва мълчание или се опитва да въведе в заблуждение ДУК относно източника на средства или източника на криптоактиви, използвани за получаване на криптоактиви, или относно целта на сделките.
- iii. използва IP адрес или мобилно устройство, което е свързано с множество клиенти без видима икономическа причина или за което е известно, че е свързано с потенциално незаконни или престъпни дейности; или до сметката за криптоактиви на клиента се осъществява достъп от множество IP адреси без очевидна връзка с клиента.
- iv. предоставя информация, която е несъответстваща, включително когато IP адресът на клиента не съответства на друга информация за клиента, като информацията, необходима за придружаване на прехвърляне на криптоактиви в съответствие с член 14, параграф 1 и член 14, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2023/1113, или обичайното местопребиваване, регистрацията или стопанската дейност на клиента (както към момента на установяване на делови взаимоотношения, така и към момента на сделката), информацията за източниците на средства или източника на криптоактивите не съответства на друга информация за КПК или общия профил на клиента.
- v. използва адрес, местоположение или IP адрес, свързан със сметки за криптоактиви, регистрирани за различни ползватели, държани от един ДУК или от множество ДУК.
- vi. често променя личната си информация или платежните си инструменти без очевидна причина.
- vii. често получава или прехвърля такива количества криптоактиви от самостоятелно хоствани адреси, които са малко под прага от 1000 EUR, определен в член 14, параграф 5 и член 16, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2023/1113, при които се задейства проверката на бенефициера или инициатора.
- viii. посочва, че целта е да инвестира в първично публично предлагане на токени или в криптоактиви или продукт, който предлага непропорционално висока възвръщаемост и е базиран във високорискова юрисдикция или е свързан с високи индикации за измами, или който не е подкрепен от бяла книга, изисквана съгласно

Регламент (ЕС) 2023/1114⁷.

- ix. показва поведение или модели на сделки, които не са в съответствие с очакваното от вида клиент или рисковата категория, към която принадлежи, или са неочаквани въз основа на информацията, която клиентът е предоставил на ДУК в началото или по време на деловите взаимоотношения. Тези обстоятелства включват:
  - а) клиентът неочаквано и без очевидна причина значително увеличава обема или стойността на прехвърлянията на криптоактиви или комбинираните прехвърляния след период на неактивност;
  - б) клиентът извършва сделки с необичайно висока честота и обем на криптоактивите, което е несъвместимо с целта и естеството на деловите взаимоотношения и е без явна икономическа цел;
  - в) клиентът увеличава лимита на сделките до степен, която не съответства на декларирания доход на клиента или по друг начин надвишава очаквания обем на дейността.
- x. показва поведение и модели, които са необичайни, тъй като включват необяснени преводи към/от адреси в децентрализиран регистър или сметки за криптоактиви в множество юрисдикции без очевидна стопанска или законна цел.
- xi. при обмен на криптоактиви с официални валути и обратно, клиентът:
  - а) използва множество банкови или платежни сметки, кредитни карти или предплатени карти, за да захранва сметката за криптоактиви;
  - б) използва банкова или платежна сметка, кредитна карта на името на лице, различно от клиента, без да има очевидни връзки с това лице;
  - в) използва банкова или платежна сметка, находяща се в юрисдикция, която не съответства на посочения от клиента адрес или местоположение;
  - г) използва множество доставчици на платежни услуги;
  - д) неколккратно иска размяна на криптоактиви за или от пари в брой или анонимни електронни пари;
  - е) използва протоколи, които свързват две блокови вериги, за обмен на криптоактиви с други криптоактиви в различна мрежа, като Monero, Zcash или други подобни;
  - ж) използва банкомати за криптовалюти на различни места за многократно прехвърляне на средства по банкова сметка;

---

⁷ Регламент (ЕС) 2023/1114 относно пазарите на криптоактиви и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 1095/2010 и директиви 2013/36/ЕС и (ЕС) 2019/1937.

- з) изтегля криптоактиви от ДУК към самостоятелно хостван адрес непосредствено след депозиране на криптоактиви или обмен на различни криптоактиви в ДУК.
- xii. инвестира или обменя криптоактиви, които е получил в заем чрез „peer-to-peer“ (потребител – потребител) или друга платформа за кредитиране, която не попада в обхвата на Регламент (ЕС) 2023/1114, или съгласно друга приложима регулаторна рамка в рамките на ЕС или извън него и която особено е децентрализирано или разпределено приложение без юридическо или физическо лице с контрол или влияние върху него.
- xiii. пряко или непряко получава или изпраща криптоактиви, които са свързани с даркнет или са резултат от незаконни дейности.
- xiv. инвестира или обменя криптоактиви, които сами по себе си предлагат по-висока степен на анонимност, или клиентът получава криптоактиви, които са били обект на дейности за повишаване на анонимността, по-специално процеси, които прикриват сделката в технологията на децентрализирания регистър (ТДР) или съдържат други характеристики, подобни на изброените в буква а) от насока 21.5.
- xv. многократно получава криптоактиви от или изпраща криптоактиви на:
- а) сметка за криптоактиви чрез междинен доставчик на услуги за криптоактиви, която не попада в обхвата на Регламент (ЕС) 2023/1114, нито е съгласно друга съответна регулаторна рамка в рамките на ЕС или извън него; или която е предмет на регулаторна и надзорна уредба в областта на БИП/БФТ, която е по-малко строга от предвидената в Директива (ЕС) 2015/849;
- б) множество самостоятелно хоствани адреси или множество сметки за криптоактиви, държани от едни и същи или различни ДУК, без очевидна икономическа обосновка за това;
- в) новосъздадена или неактивна допреди това сметка за криптоактиви или адрес в децентрализиран регистър, държани от трета страна;
- г) самостоятелно хоствани адреси на децентрализиран платформи, които включват използването на „миксери“, „смесители“ и други технологии за повишаване на поверителността, които могат да прикрият финансовата хронология, свързана с адреса в децентрализиран регистър, и източника на средства за сделката, като по този начин се подкопава способността на ДУК да познава своите клиенти и да прилага ефективни системи и механизми за контрол за БИП/БФТ;

- д) сметка за криптоактиви скоро след като ДУК е установило делови взаимоотношения с клиента, която след това е последвана от теглене или превод от такава сметка за кратък период от време без очевидна икономическа обосновка за това;
  - е) сметка за криптоактиви често под определен праг или, в случай на преводи към самостоятелно хостван адрес, под прага от 1000 EUR, както е определено в член 14, параграф 5 и член 16, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2023/1113;
  - ж) сметка за криптоактиви чрез разделяне на сделките на множество сделки, които се изпращат на множество адреси в децентрализиран регистър чрез използване на техники за смърфинг (smurfing).
- xvi. изглежда, че клиентът използва технологични дефекти или недостатъци в своя полза.
- xvii. клиентът обяснява, че криптоактивите, прехвърлени на ДУК, са получени чрез възнаграждения за добив на криптовалута или залагане, но тези възнаграждения не изглеждат пропорционални на криптоактивите, генерирани чрез тези дейности.

21.6. Следните фактори може да допринесат за **намаляване на риска**, когато:

- а) клиентът е спазил изискванията за предоставяне на информация, предвидени в Регламент (ЕС) 2023/1113 и както е уточнено допълнително в раздел 4 от насоките на ЕБО относно правилата за пътуване⁸ по време на предишни сделки с криптоактиви и е предоставил информация, която позволява идентифицирането на клиента или възможността да бъде проверена идентификацията, ако има съмнение или подозрение;
- б) предишните сделки на клиента с криптоактиви не са дали повод за съмнение или притеснение и желаните продукт или услуга са в съответствие с рисковия профил на клиента;
- в) клиентът иска обмен към/от официална валута и или източникът, или местоназначението на средствата е собствената му банкова сметка в кредитна институция в юрисдикция, която е оценена от ДУК като нискорискова;
- г) клиентът иска обмен и или източникът, или местоназначението на криптоактива е сметката за криптоактиви на клиента или адрес в децентрализиран регистър, който се поддържа или от ДУК, регулиран съгласно Регламент (ЕС) 2023/1114, или от доставчик на услуги за криптоактиви, различен от доставчик ДУК, регулиран съгласно Регламент (ЕС) 2023/1114, който е регулиран и подлежи на надзор извън ЕС съгласно

---

⁸ Насоки за предотвратяване на злоупотребата със средства и с някои прехвърляния на криптоактиви за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма съгласно Регламент (ЕС) 2023/1113, [... въведете тук номера на тези насоки, след като бъдат приети, понастоящем в процес на консултация (EBA/CP/2023/35)] („Насоки за правилата за пътуване“)

регулаторната рамка, която е толкова строга, колкото предвидената в Регламент (ЕС) 2023/1114, и която подлежи на изискванията за БИП/БФТ, които са толкова строги, колкото предвидените в Директива (ЕС) 2015/849, които са включени в бял списък или са определени по друг начин от ДУК като нисък риск;

- д) клиентът иска обмен и или източникът, или местоназначението на криптоактивите са свързани с плащания с ниска стойност за стоки и услуги към/от сметка за криптоактиви или адрес в децентрализиран регистър, за който няма налична негативна информация;
- е) клиентът извършва прехвърляне между два ДУК или между ДУК и доставчик на услуги за криптоактиви, различен от ДУК, регулиран съгласно Регламент (ЕС) 2023/1114, който подлежи на регулиране и надзор в рамките на ЕС или по друг начин е подчинен на регулаторна рамка, която е толкова строга, колкото тази, предвидена в Регламент (ЕС) 2023/1114, и който е подчинен на изискванията за БИП/БФТ, толкова строги, колкото тези, предвидени в Директива (ЕС) 2015/849.

Свързани с държавата или географски рискови фактори

21.7. Следните фактори могат да допринесат за **увеличаване на риска**:

- а) Средствата на клиента, които се обменят в криптоактиви, се основават на лични или стопански отношения с юрисдикции, свързани с по-висок риск от ИП/ФТ;
- б) сметката за криптоактиви или адресът в децентрализиран регистър на бенефициера или от които произхождат криптоактивите, са свързани с юрисдикция, свързана с по-висок риск от ИП/ФТ, или юрисдикции/региони, за които е известно, че предоставят финансиране или подкрепа за терористични дейности, или в които е известно, че действат групи, извършващи терористични престъпления, както и юрисдикции, които са обект на финансови санкции, ембарго или мерки, свързани с тероризма, финансирането на тероризма или разпространението на оръжия;
- в) клиентът или действителният собственик на клиента е местно лице или е установен, или работи, или има лични или стопански отношения с юрисдикция, свързана с повишен риск от ИП или ФТ;
- г) деловите взаимоотношения са установени чрез ДУК или АТМ за криптоактиви, който се намира в регион или юрисдикция, свързани с високи нива на риск от ИП/ФТ;
- д) клиентът участва в операции по добив на криптоактиви, пряко или непряко чрез взаимоотношения с трети страни, които се извършват във високорискова юрисдикция, определена от Европейската комисия в съответствие с член 9 от Директива (ЕС) 2015/849, или в юрисдикция, която е обект на ограничителни

мерки или целеви финансови санкции.

21.8. Факторът, който може да допринесе за **намаляване на риска**:

- а) когато прехвърлянето е извършено от или е изпратено до сметка за криптоактиви или към адрес в децентрализиран регистър, който се съхранява от ДУК или доставчик на услуги за криптоактиви, различен от ДУК, регулиран съгласно Регламент (ЕС) 2023/1114, в юрисдикция, свързана с ниски нива на риск от ИП/ФТ.

Рискови фактори, свързани с механизми за доставка

21.9. Следните фактори могат да допринесат за **увеличаване на риска**:

- а) Деловите взаимоотношения се установяват чрез използването на решения за дистанционно установяване на делови взаимоотношения с клиенти, които не са в съответствие с насоките на ЕБО за дистанционно установяване на делови взаимоотношения с клиенти⁹.
- б) Няма ограничения по отношение на инструмента за финансиране, например в случая на продукти за пари в брой, чекове или електронни пари, които се ползват от освобождаването по член 12 от Директива (ЕС) 2015/849.
- в) Деловите взаимоотношения между ДУК и клиента се установяват чрез междинен доставчик на услуги за криптоактиви, определен в насока 9.20 по-горе.
- г) Идентификацията и проверката на идентификацията на клиента се извършват от доставчик на услуги за криптоактиви, намиращ се във високорискова юрисдикция, въз основа на споразумение за възлагане на дейности на външни изпълнители в съответствие с член 29 от Директива (ЕС) 2015/849.
- д) Нови механизми за доставка или нови технологии, използвани за разпространение на криптоактиви, които все още не са напълно тествани или които представляват повишено ниво на риск от ИП/ФТ.
- е) Деловите взаимоотношения се установяват чрез АТМ за криптоактиви, което увеличава риска поради използването на пари в брой.

21.10. Следните фактори могат да допринесат за **намаляване на риска**:

- а) Когато ДУК разчита на мерки за КПК, прилагани от трета страна в съответствие с член 26 от Директива (ЕС) 2015/849, и когато тази трета страна се намира в ЕС.

---

⁹ Насоки на ЕБО относно използването на решения за дистанционно установяване на делови взаимоотношения с клиенти съгласно член 13, параграф 1 от Директива (ЕС) 2015/849 (EBA/GL/2022/15).

Мерки

21.11. ДУК следва да гарантират, че системите, които използват за идентифициране и преодоляване на рисковете от ИП/ФТ, отговарят на критериите, посочени в дял I от настоящите насоки. По-специално, поради своите модели на стопанска дейност, ДУК следва да гарантират, че разполагат с подходящи и ефективни инструменти за наблюдение, включително инструменти за наблюдение на сделките и усъвършенствани инструменти за анализ. Обхватът на тези инструменти се определя от естеството и обема на дейностите на ДУК, включително вида на криптоактивите, които се предоставят за търгуване или обмен. ДУК следва също така да гарантират, че съответните служители получават специализирано обучение, за да имат добро разбиране на криптоактивите и рисковете от ИП/ФТ, на които могат да изложат ДУК.

Разширена комплексна проверка на клиента

21.12. Когато рискът, свързан с делови взаимоотношения или случайна сделка, е завишен, ДУК трябва да прилагат мерки за разширена КПК съгласно член 18 от Директива (ЕС) 2015/849 и както е посочено в дял I от настоящите насоки. Освен това, ДУК следва да прилагат съответните мерки за разширена КПК, изброени в списъка по-долу, ако е необходимо, в зависимост от рисковата експозиция на деловите взаимоотношения:

- а) Проверка на самоличността на клиента и на действителния собственик въз основа на повече от един надежден и независим източник.
- б) Идентифициране и проверка на самоличността на мажоритарните акционери, които не отговарят на определението за действителни собственици в съответствие с член 3 от Директива (ЕС) 2015/849, или на всички физически лица, които са упълномощени да управляват сметка за криптоактиви или адрес в децентрализиран регистър от името на клиента или да дават инструкции за прехвърляне или обмен на криптоактиви или други услуги, свързани с тези криптоактиви.
- в) Получаване на допълнителна информация относно клиента и естеството и целта на деловите взаимоотношения с цел създаването на по-пълен профил на клиента, например чрез извършване на търсене в публични източници или търсене на негативна информация в медиите или възлагане на доклад за проучване на трета страна. Примери за вида информация, която ДУК могат да търсят, включват:
  - i. естеството на дейността или заетостта на клиента;
  - ii. достатъчна убеденост, че източникът на богатство и източникът на средствата на клиента, които се обменят в криптоактиви, са законни;
  - iii. източникът на криптоактивите на клиента, които се обменят в официални валути, включително кога и къде са били закупени;

- iv. целта на сделката, в това число, когато е уместно, местоназначението на прехвърлянето на криптоактиви;
  - v. информация за всички връзки, които клиентът може да има с други юрисдикции (централа, работещи офиси, клонове и др.) или с лица, за които е известно, че оказват значително влияние върху дейността му;
  - vi. изискване или получаване на данни за сделките с криптоактиви на клиента, а когато клиентът е ДУК — хронологията на търгуванията му от системата на ДУК.
- г) Получаване на доказателства за източника на средствата, източника на богатството или източника на криптоактивите по отношение на тези сделки, които представляват по-висок риск.
  - д) Увеличаване на честотата на наблюдение на сделките с криптоактиви. Всички сделки следва да се наблюдават за неочаквано поведение, модели и индикатори за подозрителна дейност и следва да включват и разглеждане на страните, с които клиентът извършва сделки.
  - е) Преглед и ако е необходимо — по-често актуализиране на съхраняваните информация, данни и документация, и по-специално в случай на активизиращо събитие.
  - ж) Когато свързаният с взаимоотношенията риск е особено висок, ДУК следва да преразглеждат деловите взаимоотношения по-често.
  - з) По-често или по-задълбочено оценяване на дейностите, извършвани чрез сметките за криптоактиви на клиента, като се използват инструменти за разследване на криптоактиви.
  - и) Когато даден клиент има множество адреси в децентрализиран регистър или мрежи от блокови вериги, ДУК следва да свърже тези адреси с клиента.
  - й) Увеличаване на честотата на наблюдение на IP адресите на клиентите и сравняването им с IP адресите, използвани от други клиенти.
  - к) Получаване на потвърждение за нивото на познаване и разбиране на криптоактивите от страна на клиента, за да се постигне ниво на увереност, че клиентът не се използва като финансово муле.
  - л) Когато моделът на изтегляне или обратно изкупуване не съответства на профила на клиента или на естеството и целта на деловите взаимоотношения, ДУК следва да приложи допълнителни мерки, за да гарантира, че тегленето или обратното изкупуване е поискано от клиента, а не от трета страна. Това е от особено значение за високорискови, възрастни или по-уязвими клиенти.
  - м) Получаване на потвърждение, че самостоятелно хоствания адрес, от който е получен трансфер, е под контрола или собствеността на клиента на ДУК.

21.13. ДУК следва да прилагат усъвършенствани инструменти за анализ по отношение на сделките въз основа на оценка на риска като допълнение към стандартните инструменти за наблюдение на сделките. ДУК следва да прилагат усъвършенствани инструменти за анализ, за да оценяват риска, свързан със сделките, по-специално сделките, включващи самостоятелно хоствани адреси, тъй като това позволява на ДУК да проследява хронологията на сделките и да установява потенциални връзки с престъпни дейности, лица или образувания.

21.14. По отношение на деловите взаимоотношения или сделките, включващи високорискови държави извън ЕС, ДУК трябва да следват насоките в дял I от тези Насоки.

Опростена комплексна проверка на клиента

21.15. В ситуации с нисък риск, които са класифицирани като такива в резултат на оценката на риска от ИП/ФТ, извършена от ДУК в съответствие с настоящите насоки, и доколкото това е разрешено от националното законодателство, ДУК може да прилагат мерки за предотвратяване на изпирането на пари, които може да включват:

- а) за клиенти, които подлежат на задължително лицензиране и регулаторен режим в държава от ЕС или извън ЕС, проверка на самоличността въз основа на данни за това, че клиентът попада в приложното поле на въпросния режим, например чрез търсене в публичния регистър на регулаторния орган;
- б) актуализиране на информацията, данните или документацията за КПК само в случай на конкретни активиращи събития, например клиент, който желае нов продукт или продукт с по-висок риск, или промени в поведението на клиента или профила на сделката, които показват, че свързаният с взаимоотношенията риск вече не е нисък, като същевременно се спазват всички периоди на актуализация, определени в националното законодателство;
- в) намаляване на честотата на наблюдението на сделките за продукти, включващи повтарящи се сделки.

Съхраняване на информация

21.16. Когато информацията за клиентите и сделките е налична в децентрализирания регистър, ДУК не следва да разчитат на децентрализирания регистър за съхраняването на информация, а следва да предприемат стъпки за изпълнение на своите задължения за съхраняване на информация в съответствие с Директива (ЕС) 2015/849 и насоки 5.1 и 5.2 по-горе. ДУК следва да въведат процедури, които им позволяват да свържат адреса в децентрализиран регистър с частен ключ, контролиран от физическо или юридическо лице.